

BEZOEKADRES:
A. VAN LEEUWENHOEKLAAN 9
3721 MA BILTHOVEN

POSTADRES:
POSTBUS 578
3720 AN BILTHOVEN

TEL.: 030 274 2777
FAX: 030 274 4476
INFO@COGEM.NET
WWW.COGEM.NET

Aan de staatssecretaris van
Infrastructuur en Waterstaat
Mevrouw drs. S. van Veldhoven-van der Meer
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

DATUM 15 februari 2019
KENMERK CGM/190215-02
ONDERWERP Advies procedure voor verdelging van niet-toegelaten genetisch gemodificeerde
koolzaadplanten

Geachte mevrouw Van Veldhoven,

De COGEM is door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) gevraagd om te adviseren (dossiernummer H299826/CGM) over de procedure die gevolgd moet worden voor het vernietigen van koolzaad dat op het land staat en onbedoeld vermengd is met niet-toegelaten genetisch gemodificeerd (gg-) GT73 koolzaad.

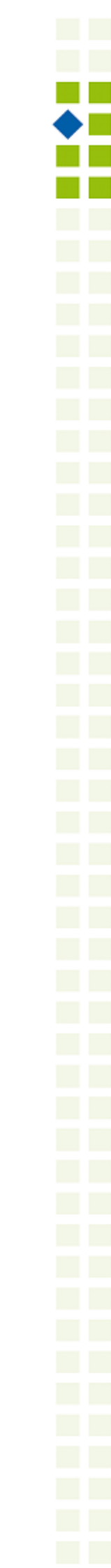
In november 2018 hebben Duitse autoriteiten bij een controle vastgesteld dat een partij zaaizaad van winterkoolzaad licht verontreinigd was met gg-koolzaad GT73. De gegevens van de door de Duitse autoriteiten uitgevoerde analyse, zijn door de ILT aan de COGEM verstrekt. Hierin staat vermeld dat in een analyse van 3 monsters van 1000 zaden ieder, er twee positief waren.¹ GT73 koolzaad is tolerant voor glyfosaat bevattende herbiciden en is in Europa niet toegelaten voor teelt. Uit nader onderzoek bleken twee zakken van deze partij verkocht aan een Nederlands bedrijf en eind 2018 ingezaaid te zijn als winterkoolzaad² op één perceel van ca. 6 ha.

De eigenaar is ingelicht over de situatie en is voornemens alle koolzaadplanten op het perceel te vernietigen voordat de bloei begint. De COGEM is door ILT gevraagd onder meer

---

¹ Uit een door ILT verstrekte berekening met het programma Seedcalc volgt dat er sprake is van een ggo besmetting tussen 0,0099 en 0,4768 % met een betrouwbaarheidsniveau van 95%.

² Winterkoolzaad wordt in de tweede helft van augustus tot begin september ingezaaid. De bloeiperiode is het daarop volgende jaar van april tot augustus. Normaal gesproken wordt koolzaad rond half juli geoogst.

te adviseren over de procedure die hiervoor gehanteerd dient te worden en of er daarna monitoring dient plaats te vinden. Hieronder gaat de COGEM nader in op de verschillende deelvragen van ILT.

Vernietiging van de koolzaadplanten

Mede om verspreiding van pollen en zaadvorming te voorkomen, adviseert de COGEM om de koolzaadplanten op het perceel voor de bloei te vernietigen. Mechanische methoden (bijvoorbeeld klepelen of afmaaien) zijn minder geschikt, omdat niet uitgesloten kan worden dat de koolzaadplanten daarna opnieuw uitgroeien. De COGEM adviseert daarom om de planten (zo nodig herhaaldelijk) met effectieve systemische herbiciden te bespuiten.³ Voorbeelden van dergelijke middelen zijn Starane Top, Capreno, Atlantis Star of Monsoon Active.⁴

De COGEM geeft als alternatief in overweging om met Roundup te spuiten, ondanks dat dit niet werkzaam is tegen het glyfosaattolerante GT73 koolzaad. Het overgrote deel van de koolzaadplanten op het perceel is namelijk wél gevoelig voor glyfosaat en zal met Roundup gedood worden. Hierna valt te goed te zien welke planten nog leven en nog bestreden moeten worden. Indien dit met het oog op het aantal overblijvende planten praktisch uitvoerbaar is, zouden de resterende planten ook mechanisch geroid kunnen worden.

Nabewerking van het perceel

Zaaizaad van koolzaad heeft een zeer hoog kiempercentage (99%, pers. comm. expert). Dit betekent dat het overgrote deel van de ingezaaide koolzaadzaden ontkiemd en uitgroeit tot koolzaadplanten. Een klein gedeelte van het zaaizaad, waarvan een fractie GT73 betreft, is mogelijk nog niet ontkiemd omdat het zaad onder meer onbedoeld te diep in de grond is geraakt. Om eventuele nog aanwezige kiemkrachtige zaden te laten ontkiemen, adviseert de COGEM de grond, nadat de koolzaadplanten zijn vernietigd, te eggen. Hierdoor zullen de zaden die door grond bedekt waren alsnog aan het oppervlak komen en een prikkel krijgen om te ontkiemen, waarna de planten vernietigd kunnen worden.

Monitoringsmaatregelen

Na het bestrijden van de koolzaadplanten volgens de hierboven beschreven procedure, kan niet volledig worden uitgesloten dat er de komende jaren een zeer geringe mate van opslag van koolzaad, waarvan een fractie GT73 betreft, op het perceel zou kunnen optreden.

GT73 koolzaad is in Europa toegelaten voor import en verwerking (2005/635/EC) en voor gebruik in veevoer (2015/701/EU). Tijdens het transport en overslag van partijen GT73 zaden, kunnen zaden worden gemorst en zodoende in het milieu terecht komen.

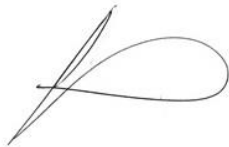
³ Voor toepassingen van systemische herbiciden om de koolzaadplanten af te doden moet mogelijk een ontheffing aangevraagd worden.

⁴ Deze middelen zijn volgens de fabrikant effectief tegen koolzaad.

De risico's voor mens en milieu van incidenteel morsen van GT73 zaden zijn eerder door de COGEM als verwaarloosbaar klein beoordeeld.⁵ Mede gezien de verwachting is dat in dit geval sprake is van een zeer minimale hoeveelheid aan GT73 opslag, acht de COGEM vanuit milieurisico-oogpunt het treffen van monitoringsmaatregelen niet noodzakelijk.

Indien vanuit het oogpunt van handhaving het noodzakelijk wordt geacht om toch eventuele opslag van (hoe gering dan ook) gg-koolzaad te vernietigen, adviseert de COGEM om nadat de grond is nabewerkt, gewassen op het perceel te verbouwen (geen koolzaad) die goed te onderscheiden zijn van koolzaad en waarin een goede bestrijding van opslag mogelijk is. Door regelmatig te monitoren kan vervolgens eventuele koolzaadopslag gedetecteerd en bestreden worden. Dit kan worden gedaan tot 2 jaar na het verschijnen van de laatste opslag. Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat monitoring alleen een optie is indien er niet eerder koolzaad op het perceel heeft gestaan. Eerder geteeld koolzaad kan namelijk een zaadbank hebben gevormd in de grond en nog jarenlang tot opslag leiden.

Hoogachtend,

Prof. dr. ing. Sybe Schaap
Voorzitter COGEM

c.c. Dr. R.M. Hoek, Inspectie Leefomgeving en Transport
Drs. H.P. de Wijs, Hoofd Bureau ggo
Mr. J.K.B.H. Kwisthout, Ministerie van IenW

---

⁵ COGEM (2017). Hernieuwing vergunning voor import van de genetisch gemodificeerde koolzaadlijn GT73. COGEM advies CGM/170322-01